

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 19. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tariful la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Iarăși Legea Presei

Arad, 19 Sept.

Un confrate din Capitală găsește cu cale să redeschidă chestiunea libertății presei. Într'un articol intitulat „Puterea presei” se cere, nici mai mult nici mai puțin, decât selecționarea ziariștilor — ca și cum această selecționare ar putea s'o facă altcineva decât înșiși ziariștii sau patronii de ziare — și o lege restrictivă a presei.

Ne-ar trebui prea mult spațiu ca să putem examina întreg cuprinsul aceluiași articol, care va face desigur ocolul și deliciul întregii prese și prin eleganța și delicatețea formei și prin profunzimea ideilor. Deasemenea lăsam altora — fiindcă noi suntem ceva mai departe de Capitală „frunțașilor” presei — onoarea de a răspunde afirmațiunii că toți „cei ce s'au înconștientat în mână s'au închinat oamenilor politici făcându-le jocul, în spinoasa meserie de calomnatori și denaturatori ai adevărului, la care s'a mai adăogat și șantajul, în ceasul când patronul politic a dispărut, iar gazetarul a rămas să trăiască din propriile sale mijloace”. Ar fi desigur o răutate să spunem că ne amuză dilema în care au fost vârâți unii dintre confrății noștri ziariști și încurcături pe care și-le-a provocat singur, de bunăvoie, semnatul cu inițialele al articolului cu pricina.

Cu totul altul însă a fost gândul nostru la citirea apostrofelor concludente aruncate din chiar senin instituțiilor presei. Gafa ziarului din București — căci este evident o gafă publicarea aceluiași articol — desvâlue cu ușurință o manevră politică de cea mai joasă speță. Mobilul acestei manevre nu este greu de ghicit. Autorii ei au pornit să judece plecând de la punctul de vedere că succesiunea guvernului va fi încurând deschisă. Firește că guvernului care va fi să urmeze îi este plăcută o lege de restricționare a presei, fiindcă ea ar înasema, dintr'un punct de vedere, o asigurare a unei guvernări facile și fără prea mult control al opiniei publice. Acei cari se cred moștenitorii de drept al guvernului caută așa dar să aducă din nou pe tapet chestiunea unei legi restrictive a presei. Precum se vede, autorul pamfletului împotriva presei și a ziariștilor face parte dintre fericiții moștenitori în spe al guvernului actual.

Manevra însă este prea grosolană și prea lipsită de orice resort moral ca să nu se întoarcă împotriva autorilor ei și să nu provoace cu un moment mai înainte o lămurire generală, absolut necesară într'o chestiune de atât de mare importanță, ca aceea a principiului libertății presei asupra căreia apasă azi un e-hivoc de care politicienii se folosesc azi ca de un a tout.

În procesul acestei lămuriri se va ține însă socoteală de unele lucruri. Nu mai departe decât acum doi ani, cu prilejul votării Constituției s'a vorbit și s'a dat alarma asupra intențiilor guvernului de a veni atunci numai decât cu o lege restrictivă a presei. Imediat s'a început o campanie înviersunată, cu substrat politic, împotriva aceluia cari pregătise crima de înăbușire a presei printr'o lege care i-ar răpi orice posibilitate de-a mai servi ca instrument de control al opiniei publice. La această campanie s'au raliat atunci și acei cari azi, întrucât

se socotesc a fi iadrepțățiți la succesiunea guvernului, cer în mod imperativ o lege a presei. Guvernul de acum doi ani, care e și cel de azi, n'a găsit cu cale să aducă până în momentul de față o asemenea lege. Motivele nu importă. Dealtă că n'a socotit oportună o asemenea lege, cu toate că din punct de vedere al intereselor proprii i-ar fi fost favorabilă.

Din parte-ae, credem că guvernul a făcut bine nu numai din considerarea intangibilității unui principiu constituțional de mult câștigat, ci din punctul de privire al intereselor generale ale țării. O restricționare a libertății presei prin comprimarea posibilității de a denunța actele făcute în dauna intereselor obștești și călcările de lege, socotim că nu va fi posibilă la noi în țară decât atunci când peste toată viețea noastră publică va ajunge să plutească conștiința unei morale superioare, adică atunci când posibilitatea de mai sus nu-și va mai avea rațiunea de a fi din lipsă de obiect, atunci când se va constata că libertatea deplină a presei nu va servi decât ca instrument de șantaj.

Până atunci, avem nevoie de o presă liberă, de o presă care să aibă puterea de a censura turpitudinile unora dintre politicienii și de a servi ca o supapă de siguranță a vieții publice, atât de dezorientată în momentul de față tocmai de către acei pe care singură presa îi poate ține în respect.

Cunoaștem stările de lucruri din vechiul regat, le cunoaștem și pe cele din Ardeal. Și putem afirma, în ce ne privește, că în provinciile alipite de diavoace de Carpați este absolută nevoie de regimul presei care a fiuțat până azi în vechiul regat. Nu țagăduim totuși că modificări se pot aduce fără să se atingă principiul de care vorbim. Na însă cum le voințe autorul articolului care ne-a prilejuit aceste rânduri.

Și mai presus de toate, nu se poate concepe aducerea unei legi restrictive ca să acopere insuficiențele unui pretins viitor regim de guvernământ.

Consiliul Legislativ și-a început lucrările

Consiliul legislativ s'a întrunit ieri la ministerul justiției, sub președenția d-lui Ionescu Dolj, președintele secției I și secretar, general-delegat al ministerului.

Consiliul și-a început activitatea fixând programul de lucrări până la 1 Ianuarie 1926. S'au pus la ordinea zilei lucrările de unificare a codului civil, penal și de procedură.

Consiliul a luat apoi în discuție chestiunea alegerei referenților și a referenților stagiați. A rămas să se statornicească definitiv asupra numirilor acestor referenți, într'o ședință viitoare.

Deocamdată ședințele se vor ține tot la ministerul justiției, până la votarea noului buget general al Statului. După aceea Consiliul legislativ va fi instalat într'un local propriu.

După 1 Ianuarie, Consiliul va intra în adevăratul rol legislativ pentru care a fost creată această înaltă instituțiune.

Muzeu românesc în Grecia

La 15 Octombrie se va inaugura la Salonic un muzeu românesc. În muzeu vor fi expuse produse de industrie casnică, de industrie agricolă, produse chimice, tehnice, etc.

Festivaluri literare

NOTE

Arad, 19 Sept.

După cum s'a anunțat la timpul său în coloanele acestui ziar, grație griji d-lui Al. Constantin-tinescu, ministru la agriculturii și domeniilor, intelectualii români au de-acum înaintea un loc de odihnă în castelul brăncovenesc dela Sâmbăta de sus (jud. Făgăraș).

Intelectualii cari își petrec actualmente timpul de odihnă acolo, au organizat, zilele trecute, în comuna Sâmbăta de sus, o peziătoare la care sâtenii au petrecut cu folos o după amiază.

Povestitorul Ion Dragoșlav a dat țărănilor diferite sfaturi, scriitorul Vasile Pop a ținut o amuzantă cuvântare, artiștii D. Lascu și Mihăilescu-Brăila au spus diferite monoloage, iar pictorul Ștefan Dimitrescu a citit câteva pagini din Creanță.

Pentru Duminecă, intelectualii dela Sâmbăta de sus au organizat un mare festival artistic-literar la Făgăraș. La acest festival își dau concursul scriitorii: I. Dragoșlav, Vasile Pop, George Gregorian, Savina Casvan, Ion Pas și artiștii Lascu și Mihăilescu-Brăila.

Un alt festival e vorba să fie dat la Sibiu.

Aceste festivaluri ar trebui să devină cât mai dese pe timpul când castelul dela Sâmbăta de sus își primește oaspeții de vară. Festivalurile aceste vor propaga gustul lecturii printre conștienții noștri dela oraș și dela sate, iar scriitorii se vor apropia tot mai mult de sufletul țărănimii noastre.

Acest contact nu poate fi decât folositor și pentru unii și pentru alții.

Alianță financiară între Ungaria și statele succesoare

PRAGA, 14. — Potrivit cu informațiunile primite din Budapesta de „Prager Trese” se proiectează înființarea unei alianțe sau comunitate de interese, între Banca Națională Ungară și Institutul de emisiune ale statelor succesoare. Îndată după realizarea reformei monetare în Ungaria, direcția Banței Naționale va pune la cale convorbiri cu institutele de emisiune Cehoslovace, Jugoslavave, Austriace și Române. Această comunitate de interese este menită să salveze de hamburle Statelor succesoare.

Social-democrații german resping lupta de clasă

BERLIN, 18. — Congresul social-democrat din Heidelberg, a respins Joi moțiunea arpei stângă după care partidul va trebui să intreră în orice legătură cu partidele burgheze și să se reîntoarcă pe terenul vechii lupte între clase.

În ședința de Joi a congresului, deputatul Coloneli Kirchmann a declarat în numele social-democrației din regiunile ocupate că în urma încheierii pactului de siguranță populația se așteaptă la evacuarea zonei Colonia.

Cauzele fluctuațiilor mondiale

Economia mondială,

— America triumfă —

Minunea mărcii germane, se dovedește a fi fost un miraciu înșelător. Organismul economic al Germaniei, scăpat dela moarte, de finanța Americană, se prăbușește din nou, din nepricepere sau rea credință, a conducătorilor Germaniei, care nu reușesc, să-l scape, de criza acută a convalescenței.

Hotărât, drumul urmat de marca germană, este unul din fenomenele cele mai curioase, pe care le-a înregistrat istoria monetară. Dela deprecierea ajunsă la zero, a vechilor „assignate” — moneda din vremurile revoluției franceze, — nu se cunoaște alt exemplu de tragică prăbușire a unei monede, până la marca germană. Importă mai puțin cauzele prăbușirii ei.

Specialiștii germani și mondiali, au raportat-o la două cauze: a) Inflațiunea fantastică, dusă la imposibil, de statul german, (mulți susțin și cu drept cuvânt, nu atât din necesitate cât din rea credință) și b) Deficitul balanței de plăți, adică desacordul pe piețele streine între oferta monezei germane și cererea acestei monede sau a valorilor de care era strâns legată.

Cât trebuie să punem pe socoteala uneia și cât pe socoteala celeilalte este greu de definit cu precizie. Cert este că s'au influențat direct și reciproc, urmând o similitudine lege din fizică, aceea a principiului „vaselor comunicate”.

Aceste două cauze, care scădeau puterea și valoarea mărcii germane, au dus cu ele, în mod inerent și un element subiectiv: nelăcrederea portorilor streini și a populației indigene, în această monedă.

În aceste condițiuni, nicio politică monetară, nu mai era eficace. Catastrofa a devenit inevitabilă. Proporția și cursul prăbușirii, ne va da un indiciu, de importanță și urmările acestui eveniment financiar.

La 5 Mai 1921, dăta ultimului plăței cuponului datoriei publice, trimis de Londra, un dolar american (acesta a fost tot timpul moneda de comparație a cursului) valora 60 mărci hârtie.

La ziua asasinării lui Rathenau marelle bărbat de Stat al Germaniei, valora 350 mărci (Iulie 1922).

La 1 Ianuarie 1923, 50.000 mărci.
La 1 Iunie 1923, 75.000 mărci.
La 1 August 1923, 1.000.000 mărci.
La 1 Oct. 1923, 24.000.000 mărci.
La 20 Nov. 1923, 130 miliarde mărci.

Și însfârșit cea din urmă cifră, la 20 Nov. 1923, un dolar american, care în 1914, își disputa greu întâietatea, cu marca germană, valora ridicola sumă de 4 trilioane, mărci hârtie.

Este un fapt însă dovedit, până la evidentă, că deși totă lumea prevedea, prăbușirea mărcii, Reichsbankul german, de acord cu oamenii de stat, continuă să invasiunea mărcii, acordând instituțiilor particulare și de stat germane, împrumuturi considerabile și rambursabile, în acelaș număr de mărci — indiferent cursul —

și îndemnând populația și samsarii internaționali germani, să le schimbe, în valori constante — în devise streine.

Având intențiunea fermă, de a nu-și rescumpăra și nici garanta, vreodată, această faimoasă invaziune, a monedei „markă hârtie”, procedeu acesta al Germaniei, a-pare de a dreptul, ca o vasiă excocherie, premeditată.

Să se imagineze numai, cu puterea de pătrundere și răspândire, pe toate colțurile lumii, a acestei mărci, fără valoare, căți nenorociți, lucrători, funcționari și câte instituții au fost păcălite, timp de 3 ani.

Efectul a fost că la un moment dat „Statul” german, se afla în încetare de plăți și interne și externe. Știa bine, că era o datorie, a statelor învingătoare să-și refacă finanțele, comerțul și industria. Cine poate înț-lige ironia tragică, cu care Germania învinsă, pitea vicietățile și pretențiunile învingătorilor?

Fenomenul s'a produs. Statele fost beligerante și neutre, s'au solidarizat să o salveze.

Precis și practică, cu un spirit diabolic de înțelegător, la ce se poate profita, din acest haos, a fost America. Intervențiile ei, directe, indirecte, pe față și pe sub acșun, au încercat în persoana lui Helfferich și au desăvârșit în persoana D-rului Schacht, re-îvierea mărcii germane, care avea să-și asigure, sigur, dolarului American vasali-tatea economică și robia ei a industriei germane.

Contribuțiile ingenioase financiare a căror paternitate, cei interesați i-o atribuiesc lui Helfferich, au dus la crearea noiei monede germane: Rentenmark, care în fond, nu era altceva decât „împrumut au”, garantat pe o hipotecă de 4% grevând proprietatea funciară agricolă și pe o hipotecă analoagă grevând comerțul și industria. Se constituia astfel provizoriu în profitul „Rentenmarkii” o creanță totală de 2.400 milioane de mărci.

Pe această sumă statul primi un credit de 1200 milioane și economia privată la fel.

Pe acest gaj, ipoteci private, s'au emis mărci aur (markor) în mărci hârtie, urmând cursul dolarului, pentru un „montat” corespunzător, cu aceste titluri gajari!

Riscul, de a se prăbuși și această monedă a fost evitat — un no-oc zic germanii — un calcul zic americanii, întrucât, era garantat de valori particulare. Terți de bună credință, zic: s'opriau efectiv dat de americani și cuvântul de ordine al financiarilor lor, să nu se joace „la baisse” asupra noiei monede, la bursele europene și streine. Odată această operație financiară desăvârșită, fu oprită și emisiunea și creditele în marci hârtie. Creditele nu mai fură acordate decât pe bază de mărci aur, ceiace făcu ca cererile de credit, derutate, un timp, să în-

FOILETON

Din vremuri uitate

Era ce mult pomenită în Dobroteasca casa Streștilor, neam de neam de vechi boerens, satornicii acolo de pe vremea când nu se ponena nimic din cele ce sânt acum.

Iorgu Ţroce, căpetenia neamului și cel ce ajunsesă să luchege o stare frumoasă, de cum cum luchege locul acela mare, — grădina de vre-o douăzeci de stăngini lungime și de vre-o trei lățime, după ce a dărâmat cocioaba lui Andrei Fedeleș, dela care cumpărase locul, a adus meșter și a pus să clădească un rând de case boeresti la față.

Încercaseră cu gurile căscate mahalagii de fin partea locului, văzând mândrețea de ziduri ce se ridicau în fața grădinei-pargină a lui Andrei Fedeleș.

Și când ajunse la caprioreala caselor, Cu-Conu Iorgu și soția sa, cucoana Lenuța, se dusera la „Bărăca” în Piața Mare, de unde târguiră bănele, bășiguri și fuate pentru țigăncile-aleoare, cum și sumane și nădragi pentru daci și saloari, fără să uite și câte va duzini de batiste peștice, pentru dănuții celor ce le clădeau căminul.

Iar de Sfinții Constantin și Elena, cuconu Iorgu își aduse într'o trăsură de Herasca toți copiii dela moșie și prăsnul, după dătină, luchegearea noului lăcaș al neamului lui.

Doză mese de brad, cu picioarele bătute în pământ, una mai mică pentru el și ai lui, și alta de 5 ori mai mare, pentru meșterii și saloarii cari li clădeau casa, — fură orânduite în grădina sub corcodușii și vișinii plini de rod, cu crăule până la pământ.

Zăiafet mare se făcuse. Și după ce se ghintuiră în toate bunățiile făcute de cucoana Lenuța și de un stol de femei, boerul din capul mesei, ridicându și fruntea pleșușă, și arătându și fața blăjnită, luminată de doi ochi negri ageri, ca aceea și unui flăcăiandru, cu cupa plină roșii:

— Meșteri mari și mici și voi saloari cu muierile voastre, am vrut să prăzouesc ziua aceasta a lucheerii acoperșului casei copiilor mei, așa cum am pomenit din păriești; și fiindcă sânt vesel că lucheerea casei s'a ni merit și fie tocmai de ziua nevastă-mii, li mulțumesc bunului Dumnezeu că mi-a aju-

tat de mi-am văzut visul cu ochii și vă mulțumesc și vouă că ați lucrat cu dor de inimă și cu drag. Să trăiți!

— Să trăiască Conu Iorgu și Coana Lenuța! — isbucni într'un glas liota de zidari și saloari, care se închinau rugându-se cu toții pentru sporul acestui neam blagoslovit de Dumnezeu.

Iar peste strigătele muncitorilor fericiți și peste ciocnetul de pahare, isbucni să se ridice ca un glas, al lui Andrei Fedeleș, fostul stăpân, care venise, fără să bage nimeni de seamă și se strecurase la masa calcilor cu chipul lui smolit.

— Să trăiască stăpânii acestui loc și ai casei ridicate pe el, zise el. Și toate fețele se întoarseră spre chipul costeliv al lui Fedeleș, al cărui păr cărunt de tot se îmbina cu o bărbăță, aproape albă, neagră și care-i as undea gulerul cămășii și lipsa legătoreii dela gât.

Stroie se întoarse pere el: — Na acolo Fedeleș, vino colea lângă mine! Acliea e locul tău. Ai fost stăpân aici și ți se cade să stai tot alături de cel ce ți-a luat locul, fiindcă așa a fost voia lui Dumnezeu.

Doi meșteri zidari li aduseră pe Andrei Fedeleș, fără voia lui, iar cheful se încinse la lege, vinul gâlgând în oale și ucele, ca și în cupele de cristal dela masa boerului, amestecându-se glasurile vescele cu zumzetul

Haine bărbătești pentru tineri și băieți, paltoane scurte blănuite și paltoane de piele asortiment bogat. Atelier separat după măsură, la firma din Arad: (1715)

SZANTÓ și KOMLÓS
In edificiul teatrului orășanesc colțul Piața Avram Iancu

- Haine de băieți din lână Lei 500
- Palton de iarnă pt. băiat din lână " 600
- Haine de școală din lână " 900
- Palton pt. tineri " 1050
- Pantaloni de modă bărbătești " 360
- Pantaloni bridges pentru băieți " 450
- Pardisuri din cauciuc " 960
- Haine bărbătești din postav de lână " 1450
- Paltoane bărbătești din postav de lână " 1450
- Paltoane negre de iarnă " 2000
- Cumpărători cari se refer la acest inserat, beneficiază încă de 5% rabat.

Mica publicitate

Mechanic fierar să fie și potcovar dis tins caută Pepiniera Ceala. (1791)

Schimb de locuință. Doresc să-mi schimb de urgență locuința de 5 camere parchetate, confort modern, situată în centrul orașului Târgu-Mureș, — cu una simi lară (care poate fi și mai mică) din Arad. Adresa la Administrația ziarului. (1772)

Dactilografă care cunoaște bine limba română caută Pepiniera Ceala. (1791)

Doamnă română primește elevă de liceu cu toată întreținerea. A-se adresa Str. Nicu Filipescu No. 29. (1766)

2 băieți de școală se primesc la o familie română din apropierea liceului. Informații în Strada Bucur Nr. 19, la Inspectorul casei.

M. Braun croitor de haine civile și uniformă, Arad, Str. Brătianu (fost Weitzer J.-ucca) No. 4, în Palatul Minorit. — Pimește ori și ce fel de comenzi în ce privește pregătirea hainelor civile și hainelor uniformă. :: Confectionare splendidă. Prețuri moderate. (1739)

Manometri și tot felul de aparate pt. măsurare pregătește și primește reparații mecanice **Gaspár** Arad, Str. Horia (f. Széchenyi u.) Nr. 1. :: Aparatele trimise pt. reparare provăzute cu verificarea Statului în cel mai scurt timp se inapoiază. 0000 (1402) Telefon Nr. 315. Telefon Nr. 315-

Lysiform
Cel mai bun desinfectant! (1670)

Francisc Kovács fabricant de trăsuri Arad, Str. Mărășești (f. Kossuth-u.) No. 5. Ține depozitate și la comandă confectionează din material uscat de prima calitate, toate soiurile de trăsuri. Trăsuri noi pe lângă condițiuni convenabile, sau le repară pe prețuri moderate. (1712)

Publicațiune.
Culesul viilor se începe la 12 Octombrie 1925 și nui ertat nimănu să culegă până ce nu plătește darea promontorială. (1788)
Covășint, la 18 Sept. 1925.
Serbancean, Ioan Farcaș, notar. președinte.

Publicațiune.
Biserica evanghelică-slovacă din Nădlac, dă în ziua de 11 Octombrie a. c. în edificiul bisericii prin licitație publică în arendă pentru 3 sau 6 ani un mare local de prăvălie aflat în Piața Unirii, pe lângă care se află un local pentru depozit și pivniță. (1758)
Președinția bisericii.

Au sosit! la Arad, în Strada Eminescu (fost Deák Ferenc u.) No. 30, colțul Strada Unirii (fost Fábrián-u.) în Palatul Ortutay „Remsing” M. POTOCZKY, casa de modele pt. pălării femești, pălăriile cele mai frumoasă și mai elegante parisiene și vieneze a sezonului, din păsă (fil) și velur, în diferite culori. Pălăriile uzate se transformă în decursude 48 ore, pe prețuri de concurență. 0000 (1782)

Cea mai efțină nouă magazie de textile Mare depozit pt. pânzeturi de Tannwald și de tot felul de mărfuri împlatite depozit de textil Arad, Strada Colonel Pirici (fost Vörösmarty-u.) No. 1. **Schwartzberger și Comp.** (1783)

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Comisiunea de naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința aceluia cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,
Subsemnatul Maximilian Engel, comerciant, domiciliat în Arad, Strada Cloșca No. 14, cetățean cehoslovac, născut în anul 1900 în Veske Bielice, stabilit în țară la 1922, unde am interese profesionale și legături familiare, am onoare a Vă ruga să bine voii a dispune să se facă formalitățile legale pentru a mi se acorda cetățenia română. (1789)
Cu distinsă stimă
MAXIMILIAN ENGEL.

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Comisiunea de naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința aceluia cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,
Subsemnatul Alexandru Simion Reszler, supus maghiar, de profesie funcționar particular, născut la Budapesta la 5 Iulie 1897, în prezent domiciliat în Arad, anexând aci actele necesare, fac cerere de naturalizare în conformitate cu legea din 24/XI 1924. (1790)
Cu profund respect:
(ss) ALEX. SIMION RESZLER,
Arad, Str. Meșianu No. 1.

Cugețați odată:

„Veritabil Franck” cu rășnița de cafea, ar fi putut el câștiga — în lumea întreagă — atât de ușor amatori, dacă gospodinele nu i-ar fi recunoscut deja de mult calitatea sa superioară? Și ce mică este reputația imitațiilor lor sale față de el?

Răspândiți Tribuna Nouă!

ce teze, pentru că nu se știa dacă o nouă depreciere a monedei, nu va crește enorm „montantul nominal” al sumelor de rambursat. Accelerarea nebușă, a mărcii hârtie, nu se mai repetă. Cum plățile interne și creditele nu se efectuau decât în Rente-mărci aur, cantități considerabile, de devize și bilete de bancă streine, ieșiră la iveală, ca prin minune, și luau drumul Reichsbancii, pentru a fi schimbate în mărci aur.

O lovitură dată de consorțiul de bancheri, englezi germano-americani francului francez (cine nu și amintește în ce desperare se găsea finanța franceză și oamenii de stat, îngroziți de mâna neagră nevăzută, care le orăbușea francul), făcu în mod automat, ca micii și marii deținători, de monedă franceză din „teritoriile ocupate” să le schimbe în mărci aur, a căror valoare, părea mai stabilă.

Asfel, singurul loc de schimb fiind strict hotărât (se știe ce loceam în Germania acest lucru), la Reichsbank, aceasta deveni în curând, deținătoarea a considerabile cantități de devize streine, cu care cumpărând pe piețele străine, mărci-aur, reuși să le ridice cursul, și să-i mențină o stabilitate. Mai mult chiar, să reziste unor asalturi izolate de speculații „a la baisse” asupra mărcii făcute de bancheri neamericani (în majoritate evrei și elvețieni).

Dela 1924 înainte, mult timp balanța Germaniei comerciale, dădea un excedent și un sfux de devize.

Cum statul nu putea obține dela Reichsbank decât un credit limitat, situația financiară părea asigurată. La adăpostul temerii, unei noi prăbușiri, bărbaii de stat germani, și-au formulat refuzul și amânările despăgubirilor de război, față de țările sărace și nenorocite... până va trece convalescența — ziceau ei.

Aspectul financiar al Germaniei, în zilele din urmă ne aduce însă o mare decepție și o mare surpriză. Lovitura nouă e aranjată înră, cu o mână de „maestru financiar, american”. Dela o vreme, acut, subit, oficiile publice și particulare, de plată, ale Germaniei, n-au bani. Fabricile își închid porțile, comerțul și industria agonizează zărele germane de stănga, acuza de conducătorii germani de nepricepere: „Că în loc să se servească de creditele streine ce fonduri de raluement, le-au imobilizat, dând un rău exemplu și particularilor”.

„Că în loc să dea o producție mai puțin costisitoare și mai rațională, au ajutat din contră întreprinderile, să majoreze prețurile ca în timpul inflațiunii; că astfel prețul lucrurilor urcându-se, le urmează inerent prețul salariilor, al vieții... Deci moneda devine insuficientă, și criza trage după ea iar inflațiunea... și suțem iar pe drumul vechi, al prăbușirii...”

Bursa Berlineză, a înregistrat de curând „zile negre”, pentru marca germană. Marile consorții se prăbușesc. S’a dus Stines, sufletul economic al Germaniei, marele fakir al finanței mondiale. Sforțarea Germaniei, născută din colț zarea tuturor băncilor nu l’a putut scăpa. Afară, licitatorii americani, s’au arătat gata să răscumpere. A început cu presa, această vastă sirenenă de reclamă a Consorțiului. Ziarul „Allgemeine Zeitung” formidabilul cotidian german, a arborat drapelul trusturilor americane. Marile fabrici, de automobile, de mașini, sonde, mine, sau aceleș drum.

De câteva zile, din cauza încetării de plăți, se anunță prăbușirea altui formidabil consorțiu german, de proporțiile celui al lui Stines. Este vorba de concursul comercial și industrial, care ține tot Sudul Germaniei, cu Sediul la Magerfa și anume de concernul „Sichel” a cărui viașă desvoltare a avut loc în timpul inflațiunii mărcii. Cu pierderea acestor doi formidabili, plaștri „edificii economici” al Germaniei, vine să se prăbușească.

Amintind că pretutindeni, în toate Societățile și băncile dirijează și comandă prin mâna acționarilor Americani „Majoritatea” Sa dolarul, robia economică a Germaniei departe de a mai fi numai o amenințare, devine o realitate...

Dar zilele tragice ale finanței germane „criza de bani” o trăiește mai grozav, dar

lăutei lui Ciularim, lăutarul mahalalei, venit cu taraful lui.

Tocmai pe la asfizițul soarelui, după ce Ciularim și ai lui cântase sumedenie de cântece vechi, bătrâne balade ale lui Jianu, Corbea și Miha Copilul, și duăce se ostensiseră jucând meșterii zidari și tot poșticial de jiganii dela bina, Cucu-nu Iorgu și Cucosna Lenuța urcară schelele, urmați de cei șase copii ai lor.

Pe schele, odată cu stăpâni se urcară și Preotul dela bis. Sf. ta Parasăvia, Andrei Fedeleși meșterul Dniță, căpănia zidurilor și vătaful Vlad adus dela moșe.

Iar jos, lângă schela, stăteaceata zidari, lor și sal-honior ascultând, a în biserici, sfânta slujbă a sfestăniei și la pomenerii celor din neam de neamul Streștilor, închindându-se cu toții și ascultând cu evlavie tălcui celor sfinte.

Și după ce preotul sfintii și și stropi zidurile și a-aperșigul casei intrgi, apoi pomana și strășinele întinse pe brană, meșterul Dniță prinse să cheame, înd pe rând pe cei ce muricise, la clădire, iar vătaful Vlad li striga cu glas de tunet pe fieșcare.

Lărmuiala de veselie a glasrilor se ridică iarăș ca un zumzet de albic, când se întore la roiu, cu mandibulele înărcate de polen, fiecare bucurându-se și îngoslovind pe cel ce li dăruia, iar taraful li Ciularim prinse din nou să cânte în voie.

mai acoperită dintr’un orgoliu lesne de înțeles și fianața Engleză. Șomasezele engleze se întrec cu cele germane. Obloanele oficiilor de plată, exolică această criză, cu o ironie albă: „că lucrătorii englezi și în dustriașii, mari și mici, n’au ingeniozitatea și inițiativa, celor americani”.

Inchind aceste rânduri, ne amintim fără

Examele de Bacalaureat din sesiunea de toamnă

Se aduce la cunoștința absolvenților de opt clase dela liceele din Arad și Brad, că examenul de bacalaureat din sesiunea de toamnă se ține în Arad, la liceul Moise Nicoară, președinte fiind dl dr. Drăgan, profesor de limba română la universitatea din Cluj.

Candidații vor depune petițiile de înscriere pentru examen la direcțiunea liceului Moise Nicoară, până Marți, 22 Septembrie inclusiv. Petițiile se vor adresa Ins-

pectoratului școlar din Timișoara. Examenul începe în ziua de 25 Sept.

Elevii liceului Moise Nicoară și al liceului rom. cat. reușiți la bacalaureat în sesiunea de vară, își pot ridica diplomele dela dir. liceului Moise Nicoară, prezentând recepisa administrației financiare, că au achitat suma de lei 100, în favorul Casei școlarelor, Art. 31. Al. 2 drept taxă pentru eliberarea diplomei.

Funcționarii Statului nu vor fi retrogradați, iar salariile lor nu vor fi nici ele diminuate

— Un comunicat oficial. —

Unele ziare, sub cuvânt că ar apăra cauza funcționarilor Statului caută să dea în detrimentul acestora o greșită interpretare lucrărilor de reorganizare a serviciilor publice ce suat în studiu.

Se știe că, schimbările aduse de război și de noua situație a României întregite, au determinat o completare a serviciilor și o astfel de repartizare a gradelor funcționarilor, fără nici un plan facute. Aceste schimbări au fost dictate, în cele mai multe cazuri de considerațiuni străine, ca aceea a unei salarizări mai bune, neținându-se seamă și de nevoile stricte ale serviciilor.

Guvernul, care în opera lui de consolidare a purces la organizarea serviciilor Statului și a dat cel din urmă seama că o astfel de organizare nu poate fi temeinică decât dacă va fi făcută în folosul funcționarilor; așa dar, nu poate fi vorba de deșdărâși și de diminuări de salarii. Leg-a statului funcționarilor este categorică în această privință.

Acolo, însă, unde nevoile noii organizări ar reclama reduceri de posturi, cel ce beneficiază de situațiile în cari se află le vor păstra executând, însă, serviciile noi atribuite în interesul Statului. De almitreli funcționarii au ei singuri conștiința clară că

îmbunătățirea situației lor materiale depinde în viitor numai de o bună organizare. Nu poate fi mijloc mai sigur de-a spori răul existent decât înmulțind numărul funcționarilor și-al serviciilor deoarece în acest caz ar urma să se împartă la cât mai mulți lefuri cât mai mici. Iar ca consecință a unei astfel de stări de lucruri; funcționarii conștiinți își dau bine seama că fatal s’ar ajunge la suprimări în masă, așa cum s’a întâmplat în alte State.

Nu mai cu funcționari cari să îndeplinească servicii bine defiaite și reale și-al căror corp să fie adus la numărul strict necesar prin măsura necompletării vacanțelor ivite se va putea îmbunătăți situația celor interesați. De almitreli, sumele de aproape 6 (șase) miliarde înscrise până azi în buget sub actualul guvern pentru sporirea salariilor arată îndeajuns grija reală ce s’a avut și se va avea pentru readucerea la normal a situației materiale a funcționarilor Statului.

Consolidarea bugetară a fost în trecut va fi pe viitor mijlocul cel mai eficace pentru a asigura sumele de sporire a salariilor în mod continuu. Ori, noua organizare a serviciilor stă în strânsă legătură cu această consolidare bugetară.

Precizările politice ale Micii Înțelegeri

— Ce spune un ziar italian —

În legătură cu declarațiile din timpul din urmă ale dlui Beneș Ministrul de Externe al Cehoslovaciei, cu privire la situația politică din Europa Centrală și la tendințele pentru constituirea unei confederațiuni Dunărene, revista „Echi e commenti” din Roma, se ocupă sub semnătura cunoscutului publicist d. Sergio Nibi, de politica României și a statelor Micii Înțelegeri. După ce vorbește de manoperele tinzând la reconstituirea vechii ordine de Stat în Europa Centrală sub forma mască a Confederației Dunărene care, — după declarațiile unei personalități politice italiene — ar prezenta sub altă loare dar cu aceeaș substanță, amenințările și preocupările ce pentru Italia erau constituite de Imperiul Habsburgic, dl Nibi scrie următoarele:

„Judecând după comentariile presei și declarațiunile făcute în repetate rânduri și în diferite ocazii, în interviuuri și expunerii în Parlament, de către ministrul de externe al României d. Duca, atitudinea negativă precizată de dl Beneș, ministrul de externe al Cehoslovaciei în ce privește proiectele pentru constituirea

confederației dunărene, e identică cu punctul de vedere românesc.

Această atitudine constituie linia politică comună Statelor cari compun Mica Înțeleger Cehoslovaciei, România, Jugoslavia și e dictată de considerațiunea fundamentală de a salvardă independența națională a Statelor eșite sau reîntegrate în urma disolvării monarhiei habsburgice.

Opinia publică și politica națională a acestor State e unanimă în a socoti că o federalizare a Statelor din Europa Centrală ar însemna realizarea sau quasi sub altă formă dar cu același pericole și îngrijorări a Mittei Europei germanice.

Sentimentul general al acestor națiuni e ca fiecare Stat să conserve independența lui politică și economică, să caute să grăbească fuziunea spiritelor, unirea sufletească, armonizarea diferitelor elemente cari conviețuesc în noile lor frontiere, să perfecționeze și consolideze alcătuirea politică internă și diferitele instituții, să educeze și întărească sentimentul național.

Nici uniunea vamală care e recomandată din când în când ca posibilă, nu numai pentru că e considerată ca preludiu uniunii politice preconizate dar și pentru că nu e dorită de țările interesate mai mult, care cred că chiar interesele lor economice ar fi prin aceasta grav prejudiciate și păgubite.

Contrar celor ce se suspacă în Italia în primele timpuri ale nașterii sale, geneza Micii Înțelegeri a fost tocmai necesitatea comună pentru Cehoslovacia, România și Jugoslavia de a împiedica restaurarea sub orice formă a vechii ordine de Stat.

Acest scop a fost reconfirmat și precizat într’un mod care nu admite îndorli și echivocuri sau tergiversări de Conferința Micii Antante care s’a ținut în luna Mai a. c. la București.

După discuțiile și delibărările acelei Conferințe și declarațiile făcute atunci presei și în Parlament de către Ministrul de externe ai celor trei țări de dnii Duca, Beneș și Nincici, linia politică în această privință a României, Cehoslovaciei și Jugoslaviei se poate rezuma în următoarea formulă: Consolidarea echilibrului politic al Europei Centrale, stabilirea prin tratatele de pace existente realizate împreună cu maril aliați; normalizarea raporturilor, și dacă e posibil relațiunilor cordiale, cu toate Statele vecine inclusiv națiunile foste dușmane; apropierea și colaborarea economică în cadrul independenței și suveranității absolute a fiecărui Stat; opunerea de acord cu maril aliați, unirii Austriei la Germania și planurilor reînnoite în ultimele timpuri pentru rezolvarea problemei Austriei prin constituirea unei Confederațiuni politice sau uniunii vamale dunărene.

Cel din urmă care și primi drul fu Dniță, căpătenia meșterilor zidari, care, pe lângă un surtuc și o pereche de nădrăgi de șicac, cărămizii, țesut la mânăștire, de maica Evghenia, sora lui Conu Iorgu și cusuși de coana Lenuța din mâna căreia le și primise, se mai pomeni că-i întinde boerul o pungă de arnici roșu împletită de una din fetele boerului, și plină cu galbeni.

— Să trăiți boeri! rosti meșterul, roșul la chip ca și zidurile de abia ridicate de el și ai lui și să vă ajute bunul Dumnezeu să stăpâniți casa aceste, ale cărei temelii le-ați pus în ajunul Sfintelor Paști și să vă norodească Dumnezeu, neam de neam, cum v’a fost în ajutor Sf. ta Iaviere.

Amin! rosti preotul — în vreme ce chioțele vesele ale cetei de muncitori spărgeau văzduhul, îmbinându-se cu giasurile vesele ale viorilor, naiului și timbalului, — Sfintele Paști v’au fost păvăză mântuitoare și marea sărbătoare a neamului nostru din străbuni creștini să vă fie de-a pururea scutul și izbăvitoarea din toate relele viețuiri pe pământ!

Iar când lumina păenjenește și șovăie în lupta cu besna nopții, în grădina la lumina lampadelor ca lumânări și a făclilor de rășină, se întine masă mare, sfintită de preot, cheal încingându-se în toi și durând, pe răcoare, până noaptea târziu.
N. Pora,

Dificultățile interne în care se sbate Austria fiind de caracter economic, Statele vecine s'au declarat gata să-i dea ajutorul sub forma de împrumut și colaborarea economică...

și Ungaria sunt invocate ca o dovadă irefutabilă a sincerității și formidabilității politice enunțate de Statele Mici...

In jurul Expoziției de Vânătoare din Arad

Cine va participa

Arad, 19 Sept.

Grandioasa expoziție de vânătoare din Arad, pentru a cărei reușită muncesc un număr mare de sportmani cu secții și comitetele lor...

Mai multe societăți vânătoarești și-au anunțat participarea ca expozanți și participanți la concursuri...

Inspectorul general de vânătoare din Bucovina, Cavalier Mikuli, va participa cu 50 persoane, printre cari sunt profesori universitari, judecători, ingineri, avocați...

neri silvici și alte persoane reprezentative din Bucovina.

Di V. Babescu, președintele expoziției, cu sprijinul neobositului și pătinarului tuturor sporturilor...

Prin mijlocirea dlui dr. Hunyar Algernon distincții oaspeți din Bucovina au și fost încarțurii pe la familiile din Arad.

Multe trofee au și sosit deja, la adresa dlui Babescu V. președinte, și cu ajutorul dlui Martinovici Victor, elev la școala silvică...

Un deosebit de călduros sprijin avem și din partea dlui dr. Avramescu V., președintele Federației sportive...

La 21 Sept. ora 4 p. m., se va ține o consfătuire în Parcul Eminescu, la care vor lua parte dlui dr. Anghel I. primar...

Licitație publică

Camera de Comerț și Industrie din Arad aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 10 Octombrie 1925...

Alegerea președintelui Comunității de Avere din Caransebeș

Sâmbătă în 12 Septembrie a. c. a avut loc la Caransebeș alegerea președintelui Comunității de Avere...

Constanța, 10. — Autoritățile polițienești cercetează și urmăresc de mai multă vreme pe conducătorii organizațiilor iredeente bulgare din Dobrogea.

Acțiunea iridentei bulgare în Dobrogea

Constanța, 10. — Autoritățile polițienești cercetează și urmăresc de mai multă vreme pe conducătorii organizațiilor iredeente bulgare din Dobrogea.

Și-a stabilit că Buzduganoff, este delegatul iredeentei bulgare, însărcinat cu strângerea fondurilor și mai ales cu organizarea atacurilor îndreptate în contra autorităților și funcționarilor statului.

Atentat contra trenului personal București-Cetatea Albă

Locomotiva și două vagoane deralate Joi noapte a fost săvârșit asupra trenului 725 personal București Cetatea Albă un atentat...

Atentat contra trenului personal București-Cetatea Albă

Locomotiva și două vagoane deralate Joi noapte a fost săvârșit asupra trenului 725 personal București Cetatea Albă un atentat...

Locomotiva deraiată s'a înapoiat într'un strat gros de nisip. Din fericire accidente de persoane nu au fost. Singur mecanicul locomotivei a suferit ușoare contuziuni.

Linia a fost distrusă pe o distanță de 125 metri.

Până la restabilirea liniei circulația s'a făcut prin transbordare. Autoritățile din Galați fac cercetări pentru descoperirea atentatorilor.

Consiliul Sanitar superior hotărăște ca Ospiciul Socola să fie menținut

Agitația pe care a stârnit-o în cercurile medicale, știrile desființării Ospiciului dela Socola-Iași, a determinat — în urma deselor intervenții — consiliul sanitar superior să se întrunească...

Consiliul a opinat în unanimitate că până la ridicarea unui alt local, ospiciul dela Socola să fie menținut.

Di ministrul Săveanu și-a luat însărcinarea să transmită guvernului dorința consiliului sanitar superior la care participaseră toți membrii din Iași.

La ședința consiliului sanitar a asistat și dl ministrul Săveanu, invitat fiind de consiliu pentruca hotărârile ce se vor lua să capete asentimentul dsale.

Consiliul a opinat în unanimitate că până la ridicarea unui alt local, ospiciul dela Socola să fie menținut.

Di ministrul Săveanu și-a luat însărcinarea să transmită guvernului dorința consiliului sanitar superior la care participaseră toți membrii din Iași.

La ședința consiliului sanitar a asistat și dl ministrul Săveanu, invitat fiind de consiliu pentruca hotărârile ce se vor lua să capete asentimentul dsale.

Consiliul a opinat în unanimitate că până la ridicarea unui alt local, ospiciul dela Socola să fie menținut.

Di ministrul Săveanu și-a luat însărcinarea să transmită guvernului dorința consiliului sanitar superior la care participaseră toți membrii din Iași.

La ședința consiliului sanitar a asistat și dl ministrul Săveanu, invitat fiind de consiliu pentruca hotărârile ce se vor lua să capete asentimentul dsale.

Consiliul a opinat în unanimitate că până la ridicarea unui alt local, ospiciul dela Socola să fie menținut.

Congresele internaționale

În cursul lunii Noemvrie se vor ține următoarele congrese:

Al asociațiunii naționale a fabricanților de bumbac la Boston.

Congresul inginerilor francezi la Paris; 16-21 Noemvrie.

Congresul locuințelor rurale la Paris, 18-19 Noemvrie.

Al patrulea congres național de locuințe ieftine și mica proprietate la Paris, 18-19 Noemvrie.

Conferința de navigație interioară, la Paris, 20 Noemvrie.

Jandarmii unguri maltratează pe românii din Ungaria

Oradea-Mare, 16. — Știri sosite de peste frontiera ungră arată că în comuna Săcel, unde se află foarte mulți români, doi jandarmi unguri îmbătându-se au început să insulte și să maltrateze pe români.

A fost omorât un sătean român și alți 15 răniți.

Cu mare greutate, jandarmii dela un post vecin au reușit să-i dezarmeze.

Constituirea consiliului legislativ

La ministerul justiției a avut loc solemnitatea depunerii jurământului membrilor permanenți și inamovibili ai consiliului legislativ.

Di ministrul Mărzescu luând cuvântul, a arătat marea importanță ce o va avea în stat noua instituție exprimându-și apoi încrederea că misiunea ce li s'a încredințat va fi îndeplinită cu devotament.

S'a procedat în urmă la constituirea secțiunilor.

O conferință româno-sârbo-ungară

Timișoara, 16. — Din inițiativa Camerei de comerț din Subotica (Jugoslavia), pentru ziua de 25 Septembrie a. c. a fost convocată o conferință româno-sârbo-ungară...

Praga, 15. — În procesul ce se desfășoară în Cehoslovacia după războiu, între minoritatea germană și Stat, s'a mai ivit un incident cazul Mariansko Lazne (Marienbad.)

Se știe că instalația faimoaselor băi, cunoscută după vechiul lor nume german sub titulatura Marienbad, iar după traducerea cehă Mariansko Lazne...

Evacuarea ar fi urmat să aibă loc în plin sezon, provocându-se mari prejudicii și renunțarea stațiunii și mai ales Statului direct interesat de bunul mers al întreprinderilor cu caracter general.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Relațiunile bulgare-române

D. Alex. Tzankoff președintele consiliului bulgar a făcut z'arului „Matin” următoarele declarații vorbind de relațiunile bulgare-române în legătură cu acordul încheiat:

„Bulgaria prin încheierea acordului cu România își asumă o nouă sarcină financiară de peste treizeci milioane franci. Prin gestul făcut, Bulgaria ține să dea o nouă dovadă a dorinței de a strânge legăturile amicale și de-a lichida moștenirea marelui războiu cu statele vecine...

Premierul bulgar și a exorimit speranța că Europa va ține seamă Bulgariei de sfârșirile ei concrete pentru pacificarea definitivă și i va acorda ajutorul material și moral pentru restabilirea situației și rezolvarea problemei refugiaților.

In chestiunea intențiunii bulgare de a cere cu moratoriu în plata despăgubirilor, d. Tzankoff a declarat corespondentului francez că guvernul va face totul pentru a executa loial toate angajamentele. Dat fiind însă situația grea financiară, Bulgaria va fi obligată să ceară unele ușurări.

Institutul higienei publice din Praga

PRAGA, 17. — Dintre proiectele de legi care va trebui să se ocupe parlamentul, este și acel care prevede punerea în activitate a Institutului de stat a higienei publice din Praga.

Acet institut, ale cărui cheltuieli de construcție sunt acoperite pe jumătate de Fondul Rokefeler și pe jumătate de subvențiile acordate de Stat, va fi cel mai modern de acest gen în Europa.

Cele două secțiuni au însărcinări deosebite. Producțiunea serumului și a vaccinului contra turberei, vaccinul contra vărsatului, discernământul bolilor contagioase, examinarea alimentelor, remediilor și apelor minerale, higiena din școli, industrie și locuințe.

Terenul de construcție are o suprafață de 10 km.

Marienbad sechestrat de guvernul cehoslovac

Praga, 15. — În procesul ce se desfășoară în Cehoslovacia după războiu, între minoritatea germană și Stat, s'a mai ivit un incident cazul Mariansko Lazne (Marienbad.)

Se știe că instalația faimoaselor băi, cunoscută după vechiul lor nume german sub titulatura Marienbad, iar după traducerea cehă Mariansko Lazne...

Evacuarea ar fi urmat să aibă loc în plin sezon, provocându-se mari prejudicii și renunțarea stațiunii și mai ales Statului direct interesat de bunul mers al întreprinderilor cu caracter general.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

Lucrurile au rămas aici în aceeași poziție actuală de guvernământ. Exploatarea a fost asigurată și vizitatorii de pretutindeni au putut să-și caute în tihnă sănătatea în cocheta stațiune balneară din munții Boemiei.

Oficialitatea cehoslovacă, convinsă de temeritate a motivelor cari i-au determinat măsura, pare a nu se simți prea mult stănjănită de protestul Premontrezilor...

INFORMAȚIUNI

Conferință administrativă

D. inspector general administrativ I. Georgescu, prefectul județului Arad a prezidat ieri dimineața o conferință administrativă la care au luat parte prim-pretorii și la care s'au luat mai multe hotărâri de ordin gospodăresc.

Reforma administrativă în județul nostru

D. inspector administrativ I. Georgescu, prefectul județului Arad, a terminat ultimă lucrări privitoare la aplicarea reformei administrative în județul nostru și a nume cele privitoare la rotunjirea județului, la delimitarea plășilor, la alipirile și deslipirile de comune, etc.

Cu aceste lucrări dsa va pleca la București, unde în ziua de 23 cor. se va hotărî definitiv, la ministerul de interne, asupra lor.

Douăzeci și cinci de milioane pentru casa muncii C. F. R.

Casa muncii a căilor ferate este o instituție care a fost înființată, dupăcum se știe în Iulie 1920.

In al cincilea an de existență ea se află în plin progres iar realizările de până acum, cari constau din construirea de locuințe, spitale, dispensare, policlinici etc., au întrecut mult așteptările cele mai optimiste.

Campania de lucrări la casa muncii cfr. începe în Aprilie și se termină în luna Noemvrie a fiecărui an.

Spre a nu se anihila la o parte din campania de lucrări prevăzută în programul anului 1925 și având în vedere că multe din ele au fost licitate în termen legal, direcțiunea generală a căilor ferate a cerut și consiliul de miniștri a aprobat deschiderea unui credit extraordinar, în sumă de 25,093,436 lei, pe seama ministerului de comunicații.

Litvinoff a fost arestat la Milano

Roma. — „Popolo d'Italia” anunță că comisarul bolșevic Litvinoff a fost arestat la Milano din ordinul prefectului de poliție din acel oraș.

Odată cu Litvinof a fost arestat și secretarul său care se presupune că în realitate este un agitator comunist.

Motivul acestor arestări se datorește faptului că prefectura poliției din Milano are informații că Litvinoff a acordat mari sume de bani comuniștilor italieni pentru a face propagandă în sensul indicațiilor trimise dela Internaționala 3-a.

Ambasadorul sovietic dela Roma a cerut d nului Mussolini eliberarea lui Litvinoff.

Senzaționalele declarații ale unui ziar maghiar

Ziarul legitimist ultra-naționalist „Magyar Ujsag”, din Budapesta, are azi un articol de fond senzațional, smănat „Ungur ardelen” ca răspuns la cuvintele emigrantului rus Csernoch la congresul internațional socialist.

Csernoch pretindea că între guvernul sovietic și cel ungar există o convenție militară secretă contra României.

Autorul articolului pledează hotărât pentru o astfel de convenție, declarând că aspirațiunile Rusiei asupra Basarabiei sunt manifestările naționalismului, nu ale bolșevismului rusesc.

Orice armată rusă care ar cuceri Basarabia, ar deveni imediat o armată naționalistă. Pretențiile Rusiei asupra Basarabiei sunt complet întemeiate ca și cele asupra Moldovei și Bucovinei și trebuie susținute.

Intr'o eventuală acțiune a Rusiei contra României, Ungaria ar trebui să ocupe imediat după deschiderea luptei trecătorilor peste Carpați.

O revizuire a tratatelor de pace — imposibilă de admis — nu se poate aștepta nici din partea marilor puteri nici dela dreptatea Ligii Națiunilor. Trebuie așteptat atitinea care să dea odată cu piciorul în aceste tratate odioase.

Acet „altcineva” nu poate fi decât Rusia cu aspirațiunile sale asupra Basarabiei.

Din aceste motive, guvernul ungar, dacă i s'a oferit o convenție militară cu Rusia sau o înțelegere de neutralitate în cazul unui conflict ruso-român, să înțeleagă bine situația și să nu refuze, dacă vrea să se conformeze aspirațiilor ungarilor dintre și peste hotare.

Cuio este, că guvernul ungar n'a opus până azi nici o desmănțire afirmățiunei publice clare și categorice a lui Csernoch că există un tratat militar secret între Ungaria și Rusia îndreptat contra României.

Mulțumire

Doamna Arjoca mulțumește tuturor rudelor, prietenilor și cunoștințelor, cari au asistat la înmormântarea surorii ei Terenția Ciorogariu, cari au trimis flori și scrisori de condoleanță. (1787)

Cu ce se ocupă d. Clemenceau

Ziarul parizian „Excelsior” informează că fostul prim-ministru francez Clemenceau, își ocupă orele libere ale adăpostului său din Vendee scriind o carte asupra lui Demosthene, ce va apare în curând.

D. Clemenceau mai lucrează și la Memorii. Dar acestea nu vor fi publicate cât timp va fi în viață, afară dacă autorul lor nu-și va schimba ideea, pe care încă nu pare probabil.

GHEORGHE MARIȚA croitor pentru domni 1768 Arad, Str. Brătianu 13.

Reclama e sufletul comerțului

Ultima oră

Achitarea lui Titel Petrescu BUCUREȘTI. — Curtea de Casație, în legătură cu achitarea ziaristului avocat Petrescu, a declarat, că această chestie fiind delict de presă, nu aparține consiliului de războiu ci judecătorecii civile.

Valoarea bancnotelor românești în circulație BUCUREȘTI. — Conform ultimei statistici întocmită de către Banca Națională, valoarea bancnotelor în circulație, a fost 20 miliarde 153 milioane, cu 165 milioane mai mult, decât cu două săptămâni mai înainte.

Un atentat la Durazo DURAZO. — În casa ministrului președinte Achmed, un atentator a aruncat o bombă. Atentatorul a fost deținut.

Primarul Capitalei — la Paris BUCUREȘTI. — Primarul Capitalei dr. Costinescu, săptămâna viitoare va călători la Paris, la conferința internațională a orașelor. Primarul se va folosi de ocazie și va trata și chestia unui împrumut pentru Capitala noastră.

Un record românesc BUCUREȘTI. — Geta, aviatorul român, a continuat azi sborul spre Constanța cu un hidroplan, invenția sa, atingând înălțimea de 3500 m. și o viteză de 165 km. pe oră.

A căzut zăpadă în munți BUCUREȘTI. — Institutul meteorologic anunță, că în Carpați și Măgura au fost zăpezii mari. Zăpada înaltă de 20 cm. acoperă pe unele locuri munții.

Artistice -- Culturale

„Români și ruși“

În curând va apărea în editura Stroilă, admirabilele memorii ale războiului nostru pentru întregirea neamului, scrise de Michel Prevost.

„Români și ruși“ e astfel cartea calvarului anului 1917 cum și pagina desăvârșită a gloriei noastre.

Volumul va fi însoțit de o prefață scrisă de d. prof. N. Iorga.

Concert coral polonez

Sub auspiciile Fundației Culturale „Principele Carol“ va avea loc, Miercuri, în 7 Octombrie un mare concert coral dat de Coralul Academiei din Cracovia.

Va dirija profesorul Boleslav Wallek Walewski.

Inceputul la orele 9 seara.

Bilete la Librăria Diecezană.

Serata de operă a prof. Lotte Gelinek

În ziua de 24 Septembrie va avea în sala Teatrului Orășenească o serată de operă dată de excelenta cântăreașă Lotte Gelinek cu prilejul împlinirii a 25 ani de rodnică activitate didactică.

„Manechinul sentimental“

Piesa „Manechinul sentimental“ de d. Ion Minulescu se va reprezenta în actuala stațiune a teatrului Național din București.

Principala rol feminin va fi interpretat de noua angajată a primei noastre scene, dna Marioara Voiculescu.

O nouă piesă de Pirandello jucată la Viena

Ultima lucrare a lui Luigi Pirandello „Bărbatul, animalul și virtutea“ a fost autorizată să fie reprezentată la Viena. Premiera ei va avea loc zilele acestea la „Reinissancesbühne“ în înscenarea directorului Josef Jarno.

Edison glorificat în America

În parcul Menlo din New York s'a desvelit de curând o placă de bronz, ridicată în cinstea lui Thomas Edison. Placa este așezată pe o temelie zidită din cimentul și cărămizile luate din prima casă a marelui inventator.

Inscripția din bronz este următoarea: „În cinstea lui Edison cel mai mare inventator al lumii, cel care și după moarte, va putea vorbi cu noi“.

Placa este ridicată pe locul în care Edison și-a făcut prima invenție.

Moartea compozitorului Leo Fall

O telegramă sosită de la Viena anunță moartea compozitorului Leo Fall.

Cu moartea lui Leo Fall, opera vinează pierde pe unul din cei mai de seamă compozitori ai săi.

Alături de Franz Lehar, Emerich Kalman și Eysler, Leo Fall a continuat marea tradiție a operei lui Iohan Strauss.

Muzica lui, ușoară, vioale, melodioasă având ca leit-motiv valul vienez a fost foarte apreciată și nenumăratele sale opere au pătruns repede pe toate scenele din lume.

Opera lui Leo Fall, e bine cunoscută la noi. Majoritatea operelor sale au fost cântate de formațiile de operă din ultimii douăzeci de ani.

Prima operă cântată la noi a fost „După divorț“ (Die geschiedene Frau) a urmat „Țăranul voios“, (Der fidele Bauer), „Prințesa Dolariilor“, „Augustin“, „Împărăteasa“ (care nu s'a cântat la noi) și „Floarea din Stambul“ care a avut peste o sută de reprezentări la noi.

Operele lui Leo Fall au avut la noi senza unor interpretări reușite cu dnele Florica Florescu, Marioara Cinski, Elena Roman, Florica Cristoforeanu, Annie Aurisn, Leonard, Maximilian, Carussy etc. Multe din succesele artiștilor noștri de operă sunt legate de repertoriul lui Leo Fall.

Economice.

Un control al birourilor de expediție vamală

Dirjecția generală a vămilor cere vămilor din țară următoarele date:

I. Care sunt birourile de expediție vizate de a funcționa pe lângă acel birou vamal, dela ce dată sunt autorizate și la urma căruia ordin.

II. Care sunt acelea cari funcționează în mod efectiv și de când sunt acelea care nu fac de loc operații.

III. Dacă conducerea efectivă a birourilor de expediție o are titularul care a obținut autorizația sau un procurator al său și în acest din urmă caz care e acel procurator.

IV. Contravențiile din ultimii doi ani.

Depozitele particulare din vămi

Ministerul de finanțe fiind informat că unele vămi țin în depozit, fără nici o formă, diferite valori particulare și mai ales depozite de valute străine, a trimis azi un ordin circular prin care invită punctele vamale să nu mai primească în casa vămii astfel de depozite,

Expedierile în cabotaj pe Dunăre

Ministerul finanțelor a trimis azi un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care le pune în vedere că, pentru expedierea în cabotaj pe Dunăre a cerealelor sau alte mărfuri, societățile, cari fac asemenea operațiuni să deponă garanție în numerar sau scrisoare de garanție din partea unei bănci importante.

Plata de termen a impozitelor

Ministerul finanțelor aduce la cunoștința contribuabililor că, în conformitate cu art. 116 din legea contribuțiilor, cu începere dela 1 Octombrie 1925, se vor încasa cu dobânda de 9 la sută pe an.

Dobânda se calculează asupra sumelor care deși au devenit exigibile, totuși nu s'au achitat până la această dată.

Pentru sumele ce devin exigibile în trimestrul Octombrie 1925 dobânda curge dela 1 Ianuarie 1926.

Tratatul cu consorțiul american

La ministerul de finanțe a avut loc o consfătuire între dl ministru Vintilă Brătianu și reprezentanții unui consorțiu financiar american.

La consfătuire au participat dnl: Phillips, președintele companiei „American European Utilities corporation“, președintele societății Berron, președintele executiv Pierce și Lagier, ex-șefii consorțiului Arorovici, reprezentantul societății pentru Europa dr. I. Costinescu, primarul Capitalei și ing. Agripa Popescu.

Obiectul consfătuirii a fost chestiunea înființării unei mari uzine electrice care să utilizeze apele râului Argeș pentru nevoile comunei București.

Chestiunea n'a fost însă definitiv termi-

nată urmând ca la consfătuirile ce se vor mai ține să se fixeze modul cum va trebui să ia ființă această societate și capitalul ce urmează a fi investit de consorțiul american.

Este probabil că tratativele vor ajunge la un bun sfârșit.

Devizele și valuta.

R a d o r. 19 Septembrie

BURSA:

Zurich	Deschidera:	Inchidera:
Berlin	123.25	123.30
Amsterdam	208.25	208.25
New-York	518.25	518.12.50
Londra	2511.25	2511.55
Paris	2451.—	2445.—
Milano	2128.50	2130.—
Praga	1535.—	1535.—
Budapesta	72.55	726.25
Belgrad	921.25	920.—
București	250.—	250.—
Varșovia	86.—	86.—
Viena	73.—	73.—

Cursul devizelor București

pe ziua de 19 Sept. 1925.

	Cerute	Oferite
Paris	9.85	—
Berlin	—	—
Londra	1019.—	—
New-York	207.25	—
Italia	8.60	—
Elveția	40.20	—
Viena	29.30	—
Budapesta	—	—
Praga	6.18	—

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleon	785.—	—
Mărci	49.25	—
Leva	144.—	—
Lire otomane	113.—	—
Sterline	1000.—	—
Francezi	9.98	—
Elvețieni	39.50	—
Italieni	850.—	—
Drachme	310.—	—
Dinari	353.—	—
Dolari	269.—	—
Marca poloneză	38.—	—
Coroane austriacă	29.50	—
„ maghiară	29.50	—
„ cehoslovacă	6.05	—

La cerința onor PUBLIC FE-

MENIN, iar am introdus în prăvălia mea vânzarea

pălăriilor femeiești

Cele mai delicate și fine modele noi de pălării din catifea și filț se pot vedea în galantarul meu.

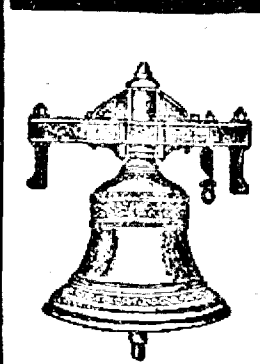
Alexandru Hoffmann ARAD. Edificiu Fischer Eliz.

Pentru mașamode 10% rabat. :: Pălării reclamă, culori moderne, pe prețul de 395.— Lei. :: Cumpărări ocazionale!! (1722)

Domnilor!

Dacă voiți a vă comanda haine, pardisiuri, paltoane, paltoane de piele și iubiți croirea elegantă, lucrarea solidă, economi-zați foarte mult, dacă cercetați și comandați la (1754)

Eugen Madarász croitorie pt. domni Arad, Str. B. Gracianu (f. Perényi-u.) No. 5.

Fondat în 1840.

Fondat în 1840.

Frederic Hönig

turnătorie de clopote :: Arad, Str. Bariffu Nr. 10-21.

Își oferă spre vânzare clopotele sale brevetate din material prima calitate. (1595)

Atelierul de tipărit pânzături Almasi,

Își oferă desenele sale pt. tipărirea pânzăturilor și cusătoria sa de albituri. Arad, colțul Str. Mărășești (Nossuth-u.) și Str. Simeon Balint (Bessewffy-u.) (1708)

KOPROL Ciocolata Purgativa

M. Maltry

Intre Damele de înaltă societate din Arad de incontinuu lăudat, obiect de conversație SALONUL pt. DAME anglo francez care s'a permutat din Strada Decembrie No. 4, în Strada Gen. Grigorescu sub No. 4 (fost Tabajdy-u), unde se confecționează cele mai elegante haine, paltoane și costume femeiești. MUNKÁ DE PRIMA CALITATE! Haine de doliu se pregătesc imediat după comandă. oo (1508)

Atelierul de fotografie a lui GEZA NAGY

din Bul. Regina Maria Nr. 8, pregătește fotografiile de artă, pasteluri și marea fotografie pe prețuri redusă. (1269)

Salonul de coafor și manicur pentru femei Prosenszky Iosif

se află în Arad, pe Piața Luther No. 3. Manicură igienică, se servește pe prețul de 15 Lei. (1404)

Francisc Hagyk, lăcătuș Arad, Str. Mărășești,

vis a vis cu Prefectura poliției. Pregătește în soiul acest de meserie ori și ce fel de comenzi ș. a.: porți decorate, rolouri, garduri din fier pt. morminte, grătare de șponaj, mașini de încălzit (cuptoare) din material de prima calitate, confecționate punctual pe prețuri eftine. — Primește reparări. (1493)

Se capătă paltoane cu blănuri, șaluri și boa confecționate, sau comandate după măsură în confecționarea cea mai modernă. Transformări și reparări se primesc. Asortiment mare incontinuu în blănuri.

ANTON IOANOVITS firma de blăner, fondată în 1882 Arad, Str. Gen. Grigorescu 2. (în casa din colț de lângă Cafeneaua Dacla).

Atențiune la adresă; Ușor se poate confunda cu nume analog / Sucursală nu avem.

I. SCHUTZ

Arad, str. Eminescu (Deak F.-u.) No. 28. prăvălie de postavuri speciale direct din străinătate importate

Își oferă pe prețurile cele mai eftine depozitul său aranjat cu cele mai fine postavuri double, camgarn cheviot, postavuri pt. pantafaloni și paltoane. Unele pentru croitori pe prețuri moderat. (1750)

Servire punctuală și solidă!

Damelor! Prin metoda cea mai nouă din străinătate pregătesc con form ultimei mode haine pt. casă de stradă, costume și paltoane. În atelierul meu de croitorie franceză și engleză Ioan Szilvay (1751) Arad, Strada Mărășești (fost Kossuth-ucca) No. 47.

Aduc la cunoștința onor. Public feminin, că la cerința clienței mele iar am' introdus în atelierul meu, vânzarea postavurilor, pentru pardisiuri, costume și paltoane femeiești, așa, că mă aflu în situația plăcută să pregătesc după măsură, la comandă, nu numai din postavurile aduse de onor. cliența mea, ci și din postavurile mele la atelier depozitate, haine, costume, paltoane de toamnă și iarnă. ooooo (1725)

E interesul fiecei DAME să cerceteze salonul „ERNA“

din Arad, Strada Desseanu (fost Revay-u.) No. 13, unde se pregătesc costume, pardesiuri moderneco nfecționate delicat. (1714)

Doamnelor!

Au sosit cele mai moderne pălării

pentru dame din păslă (filț) și velur în diferite culori și forme și se vind pe prețuri de concurență, la

Conrad Bittenbinder

Arad, Str. Eminescu (fost Deak F.-u.) No. 2, vis a vis de „Crucea Albă.“ (1711)

THEODOR CRISTEA

prăvălie de croitorie de primul rang, Arad, Strada Eminescu No. 3 (Palatul Ortutay). Își oferă onor. Public depozitul său bine aranjat cu stoffe englezești, stoffe moderne, haine, pardesiuri, raglane și paltoane. — Clienții sunt serviți punctual și pe prețuri moderate. (1734)

Croitorie de concurență!

Dacă voiți a vă îmbrăca bine, eftin și a economiza 15—20%, cercetați în Arad, pe Piața Catedralei (Thököli-ter) No. 14, croitoria pentru domni alui

Samuil Kohn

unde se pregătesc, haine după măsură, din stoffe alese, pt. bărbați și băieți, pardisiuri, paltoane și raglane. Cei din provincie, la cerință sunt serviți, cu mustre și prețuri Confectionare de prima calitate. (1761)

Insertii se primesc la Administratia ziarului

Cel mai eftin izvor de aprovizionare cu postavarii englezești veritabile

Tot felul de căptușeli, cele de trebuință pentru croitori în magazia mare permanentă. ooooo (1784)

BRITISCH IMPORT

Arad, casa Newman, Bulev. Regina Maria

CONTRA BATATURI folositi ANAGALLIN

preparat de FARMACIA TIBERIU RENEY vis-a-vis de casa Județului. (1419)

Onorat Public! Vă atragem atențiunea asupra croitoriei de haine bărbătești și femeiești alui

ADAM BELAN

din Arad, Str. I. Vladimirescu (f. Dobrotza) No. 3, unde se pregătesc cele mai moderne haine, costume, pardesiuri și paltoane după ultimele modele pe prețuri foarte moderate. (1710)

Varga croitor pt. dame Arad, Strada Eminescu (fost Deak Ferenc-utca) No. 10.